

עונה
29 2012
2013

ירח על אלבמה

הקאמרטה הישראלית ירושלים
מנהל מוסיקלי: אבנר בירון

הקאמרטה הישראלית ירושלים

המייסד והמנהל המוסיקלי: אבנר בירון

מלחין הבית: יוסף ברדנשווילי

חברי התזמורת

כנור ראשון	כנור שני	ויולה	צ'לו	קונטרבאס	אבוב	קרן יער
ארנולד קוביליאנסקי* נטלי שר* כרמלה ליימן** מיכאל בויאנר פאבל גלגנוב רומן יוסופוב סופיה קירסנובה	אטיין מנרי* אדוארד רזניק** זינה לוין קרן ליפקר מיכאל קונצביץ'	מיכאל פלסקוב* דורון אלפרין מיכאל יאבקר בוריס רימר אנדריי שפלניקוב	צבי אורליאנסקי* יפים אייזנשטד* מרינה כץ* אלכסנדר סינלניקוב**	דמיטרי רזנצווינג* גנאדי ליטבין חליל אסתי רופא*	מוקי זוהר* אורי מירז בסון מאוריציאו פאז* קריסטיונס גריגס	אלון ראובן* אדריאן ארויו סוליס חצוצרה מרט גורביץ'

כנר ראשי אורח: מתן דגן

נגנים אורחים: אבנר גייגר, חלילי: אילן שול, סמיון אוסיטיאנסקי, קלרינט: יובל שפירא/רם אורן, חצוצרה: ניצן עין הבר, סקסופון: יוני פרחי, פסנתר: קרן פנפיומן-זהבי, טימפני

*חברי הוועד המנהל

חברי העמותה וחברי הוועד המנהל

פרופ' רות ארנון*, יו"ר יעקב אייזנר* אלי אייל	ד"ר חנן אלון יצחק אלרון* שמשון ארד	פרופ' אבי בן בסט פרופ' בני גיגר* עו"ד יאיר גרין*	רוברט דרייק פרופ' משה הדנו* משה וידמן* שרה זלקינד	ניסים לוי פרופ' מנחם פיש* פרופ' אורי קרשון ברוך שלו*
--	--	--	--	---

הצוות האדמיניסטרטיבי

מנהל כללי: בן ציון שירה מנהל אדמיניסטרטיבי: מיכאל קונצביץ' מפיקה וספרנית: אביגיל סנדלר	מנהל שיווק: איתי שיקמן מכירות: דגן פדר מנהל במה: ואלרי אקסיונוב	יועץ משפטי: עו"ד עמי פולמן הנהלת חשבונות: שרית יצחקי	העוגב, שנבנה ע"י גדעון שמיר, והטימפני הועמדו לרשות התזמורת באדיבות קרן התרבות אמריקה-ישראל
--	---	---	---

מחלקת מנויים: 1-700-55-2000 | בימים א'-ה' 09:00-17:00

משרד התזמורת: רח' ההגנה 13, הגבעה הצרפתית, ירושלים | טל: 02-5020503 | פקס: 02-5020504
כתובתנו באינטרנט: www.jcamerata.com | אימייל: info@jcamerata.com

התזמורת נתמכת על ידי: משרד התרבות והספורט | עיריית ירושלים, האגף לתרבות | קרן מרק ריץ'
ומסתייעת בתורמים שונים.

עונה
29 2012
2013

ירח על אלבמה

יניב דינור מנצח (ישראל)
קרן הזר סופרן (ישראל)
מתן דגן כינור (ישראל)

כרמיאל / היכל התרבות
יום ב', 22.4.13 בשעה 20:30

אריאל / היכל התרבות
יום ה', 25.4.13 בשעה 20:00

תל אביב / מוזיאון תל אביב לאמנות
מוצ"ש, 27.4.13 בשעה 21:00

גני תקווה / מרכז הבמה
יום ב', 29.4.13 בשעה 20:30

ירושלים / אולם הנרי קראון
יום ג', 30.4.13 בשעה 20:00

**התזמורת משתתפת
בצערן של
הכנר הראשי שלה,
ארנולד קוביליאנסקי,
על מות אשתו ריטה**

כתיבת התוכנית: בני הנדל עיצוב: חגית מימון

● **איגור סטרווינסקי** (1882-1971) פסטורל

● **איגור סטרווינסקי** שביעייה

● **קורט וייל** (1900-1950)

חמישה שירים בעיבוד בני נגרי:

Moon of Alabama (Bertolt Brecht)

Lost in the Stars (Maxwell Anderson)

The Saga of Jenny (Ira Gershwin)

September Song (Maxwell Anderson)

I'm a Stranger Here Myself (Ogden Nash)

הפסקה

● **הנס אייזלר** (1898-1962)

שירה של אם גרמנייה

(Das Lied einer deutschen Mutter)

המילים: ברטולט ברכט

● **קורט וייל** אינני אוהבת אותך

(Je ne t'aime pas) המילים: מוריס מָגֶר

● **קורט וייל** הפרק השלישי מתוך הקונצ'רטו

לכינור ולתזמורת כלי נשיפה

● **קורט וייל** חמישה שירים בעיבוד בני נגרי:

• שירה של ג'ני

(ברטולט ברכט/דן אלמגור)

• טנגו דואט

(ברטולט ברכט/דן אלמגור)

• מה קיבלה אשת החייל

(ברטולט ברכט/דן אלמגור)

• סורבאיה ג'וני

(ברטולט ברכט/דן אלמגור)

• קפה ביל בבילבאו

(ברטולט ברכט/אהוד מנור)

מבקר המוסיקה לורנס ויטס (Vittes) ממצא סגולות טובות בכל אחד מששת המתמודדים בתחרות ברונז וולטר למנצחים צעירים שערך איגוד התזמורת האמריקנית בשנת 2011 בלואיזיאנה, אך על אחרון המתמודדים כתב: "עלה על כולם יניב דינור, ש...הפנין אוטוריטה כשל טוסקניני. את דמיון הנגנים הצית במעט מילים מדויקות. ה"עטלף" תחת שרביטו עורר חוויה של ממש והבטהובן שלו היה ברוטאלי, מהיר ומבריק, עד כי הזדהו בו רגעי המתח והקונפליקט כטיפול בהלם. כדי לראות את המופע הזה הייתי משלם את הכרטיס מכיסו!"

יניב דינור, יליד ירושלים (1981), החל ללמוד פסנתר בהיותו בן שש אצל דודתו אולגה שחר ואחר כך בהדרכת פרופ' אלכסנדר תמיר, טטיאנה אלכסנדרוב ומארק דוקלסקי. במקביל ללימודיו בתיכון למד ניצוח בהדרכת ד"ר יבגני צירלין באקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים ואחרי שהוכתר שם בתואר אמן, המשיך ללמוד ניצוח באופן פרטי עם פרופ' מנדי רודן. את שירותו הצבאי עשה דינור כמוסיקאי מצטיין ובמהלך שירותו כתב עיבודים לכמה הרכבים של צה"ל וניצח על תזמורת חיל החינוך. את התואר דוקטור לניצוח קיבל מבית הספר למוסיקה באוניברסיטת מישגן שבארצות הברית, שם למד בהדרכת פרופ' קנת' קיסלר.

את הופעת הבכורה שלו כמנצח עשה יניב דינור בהיותו בן 19 עם התזמורת הסימפונית הלאומית של אירלנד ובאותה שנה (2000) ניצח על תזמורת הקאמרטה הישראלית ירושלים. בכך היה המנצח הצעיר ביותר שהוזמן לנצח על תזמורת בישראל. בהמשך ניצח בארץ על הפילהרמונית הישראלית, הסימפונית ראשון לציון, הסינפונייטה הישראלית באר שבע ואנסמבל סולני תל אביב. בין השנים 2003-2010 ניצח על הסימפונית ירושלים רשות השידור בשלב הגמר ובקונצרט הגאלה של "תחרות האמן הצעיר קול המוסיקה", ששודרו ברדיו.

מחוץ לישראל ניצח דינור על הפילהרמונית של טורינו ועל תזמורות באברוצו, מילאנו, פירנצה, פרוג'ה, פדובה ופלרמו, על התזמורת הלאומית של סנט פטרבורג, הסימפונית של

פורטוגל, הסימפונית של קרקוב, תזמורת הפסטיבלים של סופיה, הפילהרמונית של לואיזיאנה, תזמורת העולם החדש במיאמי, הסימפוניות של סן אנטוניו וטלהסי ותזמורת מרכז האמנויות הלאומי (NAC) של קנדה באוטוואה. הוא עבד עם מנצחים ידועי שם כגון מייקל טילסון-תומס, לורין מאזל, קורט מזור, יורקה פֶּנוּלה ופנחס צוקרמן.

יניב דינור זכה בפרס הראשון על שם יורי אהרונוביץ' בתחרות אביב 2005 בקטגוריית הניצוח. בספטמבר 2009 זכה בפרס השני - שנוצר במיוחד בעבורו - בתחרות הבינלאומית לניצוח על שם אדוארדו מאטה במקסיקו סיטי. כמו כן זכה כמה פעמים במלגות קרן התרבות אמריקה-ישראל וקרן המלגות מיסודו של מאסטרס זוכין מהטה.

יניב דינור מייחד חלק ניכר מזמנו לחינוך מוסיקלי. הוא מנצח ומנהלה המוסיקלי של תזמורת האוניברסיטה האמריקנית בושינגטון הבירה. כמו כן ייסד את הסטודיו לניצוח בקונסרבטוריון האקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים. בעשור האחרון הוא מרבה להרצות על הקשר בין מוסיקה לבין האמנויות החזותיות והרצה באוניברסיטת מינסוטה, במכון לארכיטקטורה בשיקגו, במרכז ניו אורלינס לאמנויות ובאקדמיית בצלאל לאמנות ולעיצוב בירושלים.

הזמרת קרון הדר, בוגרת בית הספר הגבוה לאמנויות הבמה בית צבי, פיתחה בעשור האחרון קריירה בינלאומית רבת-חומית, תוך שילוב מרשים בין פרטואר אופראי, לידר וזמר עברי אמנותי. בזכות מלגה מיוחדת מן המאסטרו דניאל בארנבוים, השתלמה בשנים 2006/07 בלימודי אופרה בברלין ובתום לימודיה גילמה את נַנְטָה באופרה **פאלסטף** של ורדי, תפקיד שזיכה אותה בשבחי הביקורת הגרמנית. בעונת הקונצרטים הקודמת הייתה **כרמן** של ביזה עם הסימפוניית חיפה בניצוח נועם שריף והופיעה עם הפילהרמונית הישראלית, הסימפוניית ראשון לציון, הקאמרית הקיבוצית נתניה ותזמורת בארוקדה.

בעונה הנוכחית הופיעה עם אנסמבל סולני תל אביב והשתתפה בסדרת קונצרטים בכמה מערי סין עם הסינפוניטה הישראלית באר שבע בניצוח ירון גוטפריד ועם הסימפוניית ירושלים רשות השידור בניצוח מישל לגרן. בהמשך העונה תופיע בקונצרט שינעל את פסטיבל אבו גוש ובסדרת קונצרטים מוסברים של ד"ר אסתרית בלצן ותשוב ותופיע עם הקאמרית הקיבוצית נתניה.

עוד תזמורות שהופיעה עמן קרון הדר: הפילהרמונית של וסטצ'סטר (ניו יורק), הסימפוניית של ברלין, הסימפוניית של איטליה והקאמרטה הישראלית ירושלים. היא שרה, בין היתר, תחת שרביטיהם של לורין מאזל, זובין מהטה, אבנר בירון, אריה ורדי, ליאור שמבדל, פרדריק שזלן, אנדריי קנאפ, גאבור הלורנג, וינפריד טול ומרצ'לו פאני.

מלבד השתתפותה בקונצרטי תזמורות ובמופעי אופרה ובפסטיבלים, קרון שרה בריסילים ובהרכבים קאמריים בארץ ומחוצה לה: באנגליה, בלגיה, גרמניה, לוקסמבורג, פולין, סין וקורואטיה.

באביב 2006 יצא לאור תקליטה הראשון, עם רפי קדישזון ודן אטינגר, **מוסיקת ליל זעירא**, תקליט המיוחד כל כולו לשירי מרדכי זעירא. בשנת 2007 יזמה את הוצאת לאור של התקליט **שחורה אני ונאווה** - פנטסיה מוסיקלית מאת המלחינה אלה מילך-שריף על פי טקסטים משירי השירים שערכה עם המלחינה. יצירה זו הועלתה לראשונה על הבמה במסגרת פסטיבל ישראל 2007 ובשנת 2008 הוצגה בגרמניה ובבלגיה. ב-2010 יצא לאור בבריטניה תקליטור ובו משתפת קרון פעולה עם גגן קרון היער אלון ראובן והפסנתרן יוני פרחי. בימים אלה יוצא לאור תקליטה הרביעי, עם המוסיקאים משה זורמן ואסף רוט, המוקדש לשירי **שלישיית החלונות הגבוהים**.

קרון הדר אינה מדירה רגליה גם מבמת התיאטרון: היא השתתפה בהצגות **אשכבה והבכיינים** מאת חנוך לוין ובאופרה **צחוק של עכברוש** מאת אלה מילך-שריף ונאווה סמל בתיאטרון "הקאמרי" ובהצגות **ינשופים** מאת גדי ענבר ו**אדון של שתי משרות** מאת אפרים סידון בתיאטרון באר שבע. בתיאטרון הספרייה שיחקה במחזות הזמר **שיער ויוסף** ו**כתונת הפסים המשגעת**.

קרון הדר היא זוכת תחרות ריינסברג שבגרמניה לשירת אופרה 2007 ואמנית נבחרת של הקרן למצוינות בתרבות לשנת 2008.

קרון היא אמן של התאומים אייל ונועה.

זה הזמן לעשות מנוי לקאמרטה

ניתן לרכוש מנוי לאחת הסדרות או לשילוב בין הסדרות השונות (בירושלים ותל אביב)

סדרת "כלים וקולות" (6 קונצרטים):

בה יבוצעו בין היתר יוהאנס פסיון מאת באך, הרקוויאם של פורה, סטבת מאטר מאת ויואלדי וקנטטות מאת באך. בסדרה יתארחו מיטב הסולנים והמקהלות ובהם: מקהלת אקדמיית השירה מציריך, האנסמבל הקולי הישראלי, שרה פוקס, ניב ד'אור, רובי יוז, אנדרו שרדר, קלייר מגנאג'י ועוד.

סדרת "כלים ועוד" (6 קונצרטים):

בה יבוצעו בין השאר הסימפוניה מס' 4 מאת מאהלר, קונצ'רטו לקלרינט ק. 622 מאת מוצרט וסימפוניה מס' 1 מאת בטהובן. בסדרה יתארחו מנצחים וסולנים רבים וביניהם: שו צונג, אדמר קסטניידה, שרון קם, רובן גזריאן, אירה ברטמן, וכטנג קחידזה, דואו גורפינקל, איתמר זורמן וכן זוכה תחרות רובינשטיין לשנת 2014.

הסדרה המשולבת הגדולה:

כל 12 הקונצרטים של העונה במחיר מיוחד (בירושלים ותל אביב בלבד)

המשולבת רחובות: 4 קונצרטים ברחובות

ועוד 2 בתל אביב/ירושלים.

הווקאלית חיפה: 3 קונצרטים בחיפה.

מנוי פתוח: 6 כרטיסים לבחירה.

פרטים מלאים על התכנית באתר התזמורת:

www.jcamerata.com

לרכישת מנויים לירושלים, תל אביב,

רחובות וחיפה: 1-700-55-2000

בין השעות 09:00-20:00 בימי חול

ו-09:30-13:30 בימי שישי.

30

שנות מצוינות

מתן דגן למד בנעוריו נגינת כינור אצל נאוה מילוא, אורה שירן ואירה סבטלובה. לאחר שירותו הצבאי כמוסיקאי מצטיין נסע ללמוד בבית הספר הגבוה לאמנויות בברלין, בהדרכת אילן גרוניך. במהלך לימודיו זכה למלגות לימודים ולתמיכה מקרן התרבות אמריקה-ישראל ואת לימודי התואר הראשון סיים בהצטיינות.

בעשור שבין 2002 ל-2012 שימש כנר מוביל באנסמבל אוריוול בברלין ובתזמורת ה-Kammerakademie של פוטסדם, עמה הופיע אף כסולן. הוא השתתף במספר רב של הקלטות מוסיקה קאמרית לטלוויזיה ולרדיו הגרמניים והוא מרבה להופיע כנגן אורח בתזמורות קאמריות בהמבורג, מינכן וברמן ולהשתתף בקונצרטים של מוסיקה קאמרית ברחבי אירופה.

בשנים האחרונות מתן מחזיר את מרכז הכובד של פעילותו לישראל, בין השאר ככנר ראשי של אנסמבל סולני תל אביב וכנגן אורח ב"פרויקט הקאמרי הישראלי". כמו כן היה נגן כינור בארוק באנסמבל סולני באך.

בתחילת שנת 2013 הצטרף מתן דגן לשורות הקאמרטה הישראלית ירושלים בתפקיד כנר ראשי.

בני נגרי מעבד

תודה למלחין בני נגרי, שערך את עיבודי התזמורת לכל שירי וייל המושרים באנגלית ובעברית. נגרי זכור לקהל הישראלי כמי שהביא בסוף שנות השישים ובראשית שנות השבעים את מוסיקת הנשמה הפופולארית מארצות הברית אל הבימות בישראל. במיוחד בלט הדבר בתוכניתה העשירית של להקת חיל הים "שירת הים" ובמחזמר המצליח "אל תקרא לי שחור". מאז 1990 מר נגרי חי בלונדון.

איתן דרורי

נעמה גולדמן

נח בריגר

אלכסנדר קורסנטיה

אבנר בירון

המקהלה הישראלית על שם גארי ברתיני

דניאלה לונסי

צילום: ליאת פלד צירי

צילום: יוסי צבקר

צילום: אוהד רחמו

צילום: דן פורסם

בין קודש לחול

אבנר בירון מנצח
נעמה גולדמן מצו סופרן
דניאלה לונסי סופרן
איתן דרורי טנור
נח בריגר בריטון
המקהלה הישראלית על שם גארי ברתיני
מנהל מוסיקלי: רונן בורשבסקי

- בטהובן מיסה בדו מז'ור אופ. 86
- מוצרט סרנדה מס' 9 ("קרן הדואר")

תל אביב: מוזיאון תל אביב לאמנות
מוצ"ש, 22.6.13 בשעה 21:00
יום א', 23.6.13 בשעה 20:30
יום ה', 27.6.13 בשעה 20:30
יום ו', 28.6.13 בשעה 13:00
ירושלים: אולם הנרי קראון
יום ג', 25.6.13 בשעה 20:30
כרמיאל: היכל התרבות
יום ד', 26.6.13 בשעה 20:30

סרט קלאסי

אבנר בירון מנצח
אלכסנדר קורסנטיה פסנתר (גאורגיה-ארה"ב)

- פרוקופייב סימפוניה מס' 1 אופ. 25 ("הקלאסית") ברה מז'ור
- מוצרט קונצ'רטו לפסנתר מס' 21 ק' 467 בדו מז'ור
- בטהובן סימפוניה מס' 3 אופ. 55 ("ארואיקה") במי במול מז'ור

רחובות: אולם ויקס במכון ויצמן למדע
יום א', 19.5.13 בשעה 20:30
ירושלים: אולם הנרי קראון
יום ג', 21.5.13 בשעה 20:00
כרמיאל: היכל התרבות
יום ד', 22.5.13 בשעה 20:30
תל אביב: מוזיאון תל אביב לאמנות
מוצ"ש, 25.5.13 בשעה 21:00

- **פסטורל** לסופרן ולארבעה כלי נשיפה / כ-2 דקות
- **שביעייה** לקלרינט, קרן, בסון, פסנתר, כינור, ויולה וצ'לו / כ-12 דקות

שתי מלחמות עולם, שתי יבשות ושלושה סגנונות מוסיקליים מפרידים בין הפסטורל לבין השביעייה של סטרווינסקי. היצירה הראשונה נולדה באוסטילוג שעל גדת נהר הבוג שבאוקראינה בתחילת המאה העשרים, בשנות הנצח סגנונו הרוסי, והשביעייה נולדה כעבור 46 שנים, בהוליווד, לחופי האוקיאנוס השקט, ברנע המעבר בין תקופתו הניאור-קלאסית לתקופתו הסריאלית.

שנת 1907 הייתה שנה חשובה בחיי סטרווינסקי: בה הכיר את קטיה, בת-דודו, נשאה לאישה ושני ילדיהם נולדו והייתה זו השנה האחרונה שעלה בידו לחסות בצל ניקולאי רימסקי קורסקוב הגדול, שנתמזל מזלו להכירו אישית. המלחין הנערץ היה לו למנטור וכנראה הוא שעודד את סטרווינסקי הצעיר להכריע בעד קריירה מוסיקלית במקום עריכת דין כדרישת הוריו. בשנות העשרים לחייו לא הציגו עדיין יצירותיו את החדשנות שתעשנו בעתיד למהפכן המודרניסטי הגדול, אך מדווח כי הפסטורל גרם עקמת אף מסוימת אצל רימסקי קורסקוב, גם אם היצירה הלכה עדיין בתלם סגנונו שלו וסגנון צ'ייקובסקי וגלאזנוב. בשנת 1908 מת קורסקוב, אך סטרווינסקי היה כבר בדרכו אל הצלחותיו הגדולות, שיפרסמו את שמו ויעתיקו את חייו מרוסיה אל מרכז אירופה: "ציפור האש", "פטרושקה" ו"פולחן האביב".

לפסטורל ארבע גרסאות: ב-1907 נכתב לסופרן ולפסנתר. ב-1923, בפריס, שוכתב לגרסת סופרן, אבוב, קרן אנגלית, קלרינט ובסון וב-1933 נולדו הגרסאות כינור-פסנתר וכינור-כלי נשיפה. אנחנו נשמע את גרסת 1923.

הפסטורל מסומן לרגטו והוא נפתח בנושא ששר האבוב; הקלרינט והבסון משמיעים את הליווי הנמוך, כיד שמאל בגרסת הפסנתר. בתיבה החמישית הסופרן פותחת בדואט קונטרפונקטי חסר מילים עם האבוב; זה משתתק כעבור זמן ומפנה את מקומו לקרן האנגלית והיא מצדה סרה לטובת הקלרינט. הסופרן שרה תגובות משתנות למנגינות שמשמיעים כלי הנשיפה בתורם. לקראת הסיום האבוב חוזר אל נושאו הראשון ובירטרנדו חגיגי ופיאנו רגוע כל כלי הנשיפה והקול מסכימים בכל.

השביעייה נכתבה ב-1952 בלוס אנג'לס. את מולדתו עזב סטרווינסקי ב-1914, רגע לפני פרוץ מלחמת העולם הראשונה. ביתו המרכז אירופי הראשון היה שווייץ, שם כתב את "מעשה בחייל", ואחרי תום המלחמה התיישב בפריס, בה חי עד 1939. עם פרוץ מלחמת העולם השנייה עקר שוב, הפעם אל מעבר לים, עם אישה חדשה, ורה, ובהוליווד החל מחדש והוא בן 58. התקופה האמריקנית התאפיינה במעבר הדרגתי מן הסגנון הניאור-קלאסי שליווהו מאז הגיעו לפריס אל עבר סגנון קרוב יותר לזה של שנברג, שכנו בהוליווד. אף כי צינה שררה בין המלחינים האלה בחייהם, נפתח הגולה הרוסי אל האיידיום השנברגי, ובעיקר לרכיבי הסריאליים, אחרי מותו של שנברג ב-1951.

השביעייה מתוזמרת לשלישיית כלי נשיפה (קלרינט, קרן ובסון), פסנתר ושלישיית כלי קשת (כינור, ויולה וצ'לו). **בפרק הראשון** הקלרינט מציג את שבעת צלילי הסדרה לה-מִי־רֶה־דוֹר־סִי־לֶה־דוֹ דיאז, שממנה רוב היצירה בנויה, והלא זה כל רעיון הסריאליות - שתווי היצירה גזורים מסדרת תווים נבחרת, שבה המלחין עושה שימוש מושכל ויצירתי. כבר בהצגת סדרת הצלילים מזדקר המתח בין התו השביעי (דו דיאז) לבין הרביעי (דו בֶּקֶר). המתח הזה ילווה אותנו לאורך כל היצירה.

בפתיחת **הפרק השני**, ריקוד פסקליה, נציגי שתי השלישיות מציגים את עצמם, כלי כלי בתורו: הקלרינט משמיע שניים מצלילי הסריה, הצ'לו נותן קולו כהד לו, הקלרינט עונה, והויולה חוזרת על אמירת הצ'לו (אך תוך נקיסת הדו דיאז) ואז הבסון משמיע רצף צלילים, אך בשינוי: לא נמוך גבוה כקודמיו, כי אם גבוה נמוך גבוה; רק אז הפסנתר נכנס לפעולה בסטקאטו ועמו הכינור בפיציקאטו. נושא אחד מוצג בפרק הזה בשבע ווריאציות ובטרם תיאמר בו האמירה המסכמת, יונצלו כל אפשרויות המשחק הסריאלי, היפוך תווים קדימה-אחורה, מעלה-ומטה ושילובם.

באדריכלות **הפרק השלישי**, ג'יג מהיר, יש עדיין מסמני הניאו קלאסיות: ארבע פוגות בונות את הפרק, הראשונה והשלישית בנגינת כלי הקשת, השנייה והרביעית בנגינת כלי הנשיפה. הפסנתר הוא חוליה מתווכת בין כלי הקשת, שאת לחניהם הוא מחקה, לבין כלי הנשיפה, שבנגנם עמו פורחים להם בנתיבי מלודיה עצמאיים, כטוב דמיון מלחינים עליו.

- פרק 3 מקונצ'רטו לכינור ולכלי נשיפה אופ. 12: אלגרו מולטו און פוקו אג'יטטו כ-8 דקות
- שיר לסופרן ולפסנתר כ-6 דקות
- 5 שירים באנגלית לסופרן ולתזמורת כ-22 דקות
- 5 שירים בעברית לסופרן ולתזמורת כ-27 דקות

קורט ויילאן וייל היה איש רב־פני. כתלמידם של בוזוני והומפּרדינק הלחין אופרות, קנטטות, סימפוניות, סוויטות, קונצ'רטי, לידר, יצירות קאמריות ובלטים; אלה חצבו לו מקום של כבוד כמלחין במסורת הקלאסית, לצד בני זמנו סטרווינסקי, מיו, הינדמית ואורף. אלבן ברג אהד את יצירתו, אנטון ברכן לא. שנברג, מורם של השניים, הביע את סלידתו ממנה בקול ואחר כך חזר בו.

מטבע הדברים האפילה פופולאריות יצירותיו התיאטרוניות על תנובותיו הקלאסיות. כסוציאליסט גרמני נטה אל הקברט המתריס והמחזמר החתרני, בעידן שבו נדמה עדיין כי בבריוני החולצות החומות ניתן ללחום במילים ובצלילים: למילות גיאורג קייזר האקספרסיוניסט הלחין את "הצאר מצטלם" ו"האגם הכסוף", עם ברטולט ברכט הקומוניסט יצר את "עלייתה ונפילתה של העיר מהגוני", "האפי אנד", "האומר הן" והיהלום שבכתר - "אופרה בגרוש".*

אך קורט וייל, כמו פאול דסאו והנס אייזלר, שני שותפיו ב"שלישיית מלחיני ברכט" היה גם יהודי.

מוחרם ונרדף הן בשל מוצאו והן בשל דעותיו, נאלץ להמציא את עצמו מחדש במקומות מקלט: בפריס הלחין (שוב עם ברכט) את "שבעת החטאים", בלונדון את "מלכותי בעבור פרה" ובארצות הברית, עם גדולי ברודווי והוליווד - אנדרסון, גרשווין, לנג, לרנר, נאש, רייס ושוב ברכט - יצר את "אבודים בין כוכבים", "גברת באפלה", "ג'וני ג'ונסון", "חופשת ניקרבוקר", "חיי אהבה", "תמונת רחוב" ועוד.

יצירתו היהודית נרחבת: בהגיעו למצוות הלחין את שיר החתונה "מי אדיר"; בשנות העשָׂה, כשבלילות ניגן על פסנתר במרתף בירה כדי לממן את לימודי המוסיקה, ניגן בימים על אורגן בבית הכנסת שבו שימש אביו חזן. לימים הלחין וייל מנגינה לקידוש היהודי המסורתי, פסוקים מספר איכה, פנטסיה על סיפור שולמית, שירים של יהודה הלוי ואפוס תנכי.

וייל היה ציוני ומקורב לתנועה הרוויזיוניסטית בארצות הברית. הוא הלחין מוסיקה למחזה של בן הכט "דגל נולד" וערך עיבוד להמנון "התקווה" ול"שיר העמק" של דניאל סמבורסקי. בניגוד לסטרווינסקי, שסלד מן המשטר הסובייטי אך לא התרחק מרוסיותו, פסק וייל כמעט לחלוטין לדבר גרמנית אחרי הגירתו לארצות הברית והשתמש בשפה כמעט אך ורק כדי להתכתב עם הוריו, שהתיישבו בארץ ישראל עם עלות היטלר לשלטון.

את הקונצ'רטו לכינור ולכלי נשיפה הלחין וייל באפריל 1924 בעבור הכנר יוזף סיגטי, אך בבכורה, שהייתה בפריס בקיץ 1925

היה הסולן מרסל דריאה (Darrieux). בנוסף לכינור ולכלי הנשיפה היצירה דורשת כלי הקשה במגוון עשיר. הקונצ'רטו מזכיר את המצלולים הבורקים והנשכניים של מוסיקת התיאטרון של וייל, אך משתקף בו גם החינוך הקלאסי הקפדני שקיבל ממורו האיטלקי פֶּרוֹצ'וֹ בוזוני וניכרת בו גם השפעת יצירות סטרווינסקי של הזמן ההוא. מבקר אחד מכנה את הקונצ'רטו של וייל "יצירה ניאו־קלאסית חושנית בעלת מלודיות עקומות והרמוניות שבורות".

אשר לשירים, וייל אהב יחס דיאלקטי בין מילים למנגינה: מילים "גבוהות" ילבשו מלודיות "עקומות" ואמיתות פשוטות יזכו ללחן טונאלי אוהב. שירי 20 שנות וייל לא יושמעו הערב כרונולוגית, כי אם על פי שפתם: בחלק א' תשיר קרן הדר שירים באנגלית, ילידי ארצות הברית ברובם; בחלק ב' תשיר בליווי פסנתר שיר בצרפתית שנכתב בפריס ולצדו שיר של ברכט והנס אייזלר בגרמנית; ולסיום - שירים שתורגמו בזמנם לעברית לצורך העלאת מחזות הזמר של וייל וברכט על בימות ישראל. את העיבודים לתזמורת הכין המלחין בני נגרי. העיבוד מחדש היה נחוץ הן כיוון שעיבודי וייל תאמו את הרכבי התזמורות שעמדו לרשותו בעתות העלאתם והן כיוון שלוטה לניה - רעייתו של וייל ומבצעת רוב שיריו - החלה אמנם את דרכה כסופרן, אך במרוצת השנים והסיגריות שקע קולה לידי אלט עמוק, צרוב עשן.

*התרגום המילולי של Dreigroschenoper הוא "אופרה בשלושה גרוש"

איזלר וברכט

הנס איזלר (1898-1962) גדל בווינה במשפחה יהודית משכילה. במלחמת העולם הראשונה גויס לצבא הקיסרי ונפצע פציעות קשות. משהחלים נרשם ללימודי מוסיקה אצל ארנולד שנברג והיה ראשון תלמידיו שהלחין מוסיקה דודקפונית וסריאלית. בשנת 1925 התיישב איזלר בברלין, אז מרכז שוקק של נסינות אמנותית, הגותית ופוליטית ונשבה בקסמי הקומוניזם. למורת רוחו של מורו הווינאי, נטה איזלר יותר ויותר לכיוון הפוליטי-פופולארי והלחין מוסיקה קברטית ובעלות זיקות לג'אז. שיתוף פעולה הדוק נוצר אז בינו לבין המחזאי-משורר ברטולט ברכט (1898-1956).

עם עלות הנאצים לשלטון נדחקו איזלר וברכט מעיסוקיהם וכרכים אחרים החליטו להגר לארצות הברית. שם פיתחו קריירות מצליחות, אך בשל רדיפות המקרטיזם גורשו חזרה לאירופה מיד עם תום המלחמה. שניהם התיישבו בברלין המזרחית, שם הפכו ליקירי המשטר, אף כי שניהם נאלצו לתמוך בזהירות בין הדוקטרינות המשתנות מגובות השטאזי של "הרפובליקה הגרמנית הדמוקרטית". אחרי מות שותפו וידידו ברכט, שקע איזלר מבחינה יצירתית ולא הלחין עוד. אחד משני מוסדות המוסיקה הגבוהים בברלין קרוי על שמו.

קורט ולטה

הסופרן ולטה לניה (1898-1981) נישאה לקורט וייל ב-1926; כעבור שבע שנים התגרש הזוג והתחתן שוב ב-1937. בשלושת העשורים אחרי מות קורט הקדישה ולטה את זמנה לביצוע שיריו, שימור יצירותיו וקידום ביצועיהם והקלטתם. לשם כך הקימה את "קרן קורט וייל" הפועלת עד היום.

קורט על ולטה:

- המלודיות שלי תמיד צצות בתוך ראשי בקולה של לניה.
- היא אינה קוראת תווים, אך כשהיא שרה, אנשים מקשיבים כאילו הייתה קארוזו.
- תמיד יש סביבה שני ידידים והיא מתרצת זאת בכך שאין היא מסתדרת עם נשים, אבל יתכן שאין היא מסתדרת עם נשים, כי תמיד יש לידה שני גברים.

ולטה על קורט:

- היו שחשבו אותו יהיר, אבל הייתה זאת רק ביישנות והיא הרחיקה ממנו אנשים כחומה.
- הייתי נשואה לו 22 שנים ולפני כן חיינו יחד שנתיים. כשמת הסתכלתי עליו ולא הייתי בטוחה שאני באמת מכירה אותו.

ולטה על אופרה בגרוש:

האופרה הזאת תאריך ימים, כי היא עוסקת בשחיתות ולזה - אנו יודעים - יש עתיד...

Lost in the Stars

Maxwell Anderson & Kurt Weill

From: *Lost in the Stars* (1949)

Before Lord God made the Sea and the Land,
He held all the stars in the palm of his hand,
And they ran through his fingers like grains of sand,
And one little star fell alone.

Then the Lord God hunted through the wide night air,
For the little dark star in the wind down there,
And he stated and promised
He'd take special care,
So it wouldn't get lost again.

Now, a man don't mind if the stars grow dim,
And the clouds blow over and darken him,
So long as the Lord God's watching over them,
Keeping track how it all goes on.

But I've been walking through the night and the day,
Till my eyes get weary and my head turns grey,
And sometimes it seems maybe God's gone away,
Forgetting the promise that we've heard him say.

And we're lost out here in the stars:
Little stars, big stars,
Blowing through the night.
And we're lost out here in the stars...

Moon of Alabama

Bertolt Brecht & Kurt Weill

From: *Rise and Fall of the City of Mahagonny* (1929)

Oh, show us the way to the next whiskey bar!
Oh, don't ask why,
For we must find the next whiskey bar,
For if we don't find the next whiskey bar,
I tell you we must die!

*Oh, moon of Alabama,
We now must say goodbye!
We've lost our good old mamma,
And must have whiskey, oh, you know why!*

Oh, show us the way to the next pretty boy!
Oh, don't ask why, oh, don't ask why!
For we must find the next pretty boy,
For if we don't find the next pretty boy,
I tell you we must die! I tell you we must die!
I tell you, I tell you, I tell you we must die!

*Oh, moon of Alabama,
We now must say goodbye!
We've lost our good old mama,
And must have boys, oh, you know why!*

Oh, show us the way to the next little dollar!
Oh, don't ask why, Oh, don't ask why!
For we must find the next little dollar,
For if we don't find the next little dollar,
I tell you we must die! I tell you we must die!
I tell you, I tell you, I tell you we must die!

*Oh, moon of Alabama,
We now must say goodbye!
We've lost our good old mama,
And must have dollars, oh, you know why.*

The Saga of Jenny

Ira Gershwin & Kurt Weill

From: *Lady in the Dark* (1940)

There once was a girl named Jenny
Whose virtues were varied and many,
Excepting that she was inclined
Always to make up her mind;
And Jenny points a moral
With which you cannot quarrel,
As you will find.

Jenny made her mind up when she was three:
She herself was going to trim the Christmas tree.
Christmas Eve she lit the candles, tossed the tapers away.
Little Jenny was an orphan on Christmas Day.

*Poor Jenny! Bright as a penny!
Her equal would be hard to find.
She lost one dad and mother, a sister and a brother,
But she would make up her mind!*

Jenny made her mind up when she was twelve:
That into foreign languages she would delve;
But at seventeen to Vassar it was quite a blow
That in twenty-seven languages she couldn't say no.

*Poor Jenny! Bright as a penny!
Her equal would be hard to find.
To Jenny I'm beholden, her heart was big and golden,
But she would make up her mind.*

Jenny made her mind up at twenty-two:
To get herself a husband was the thing to do.
She got herself all dolled up in her satins and furs,
And she got herself a husband...but he wasn't hers.

*Poor Jenny! Bright as a penny!
Her equal would be hard to find.
Deserved a bed of roses, but history discloses,
That she would make up her mind.*

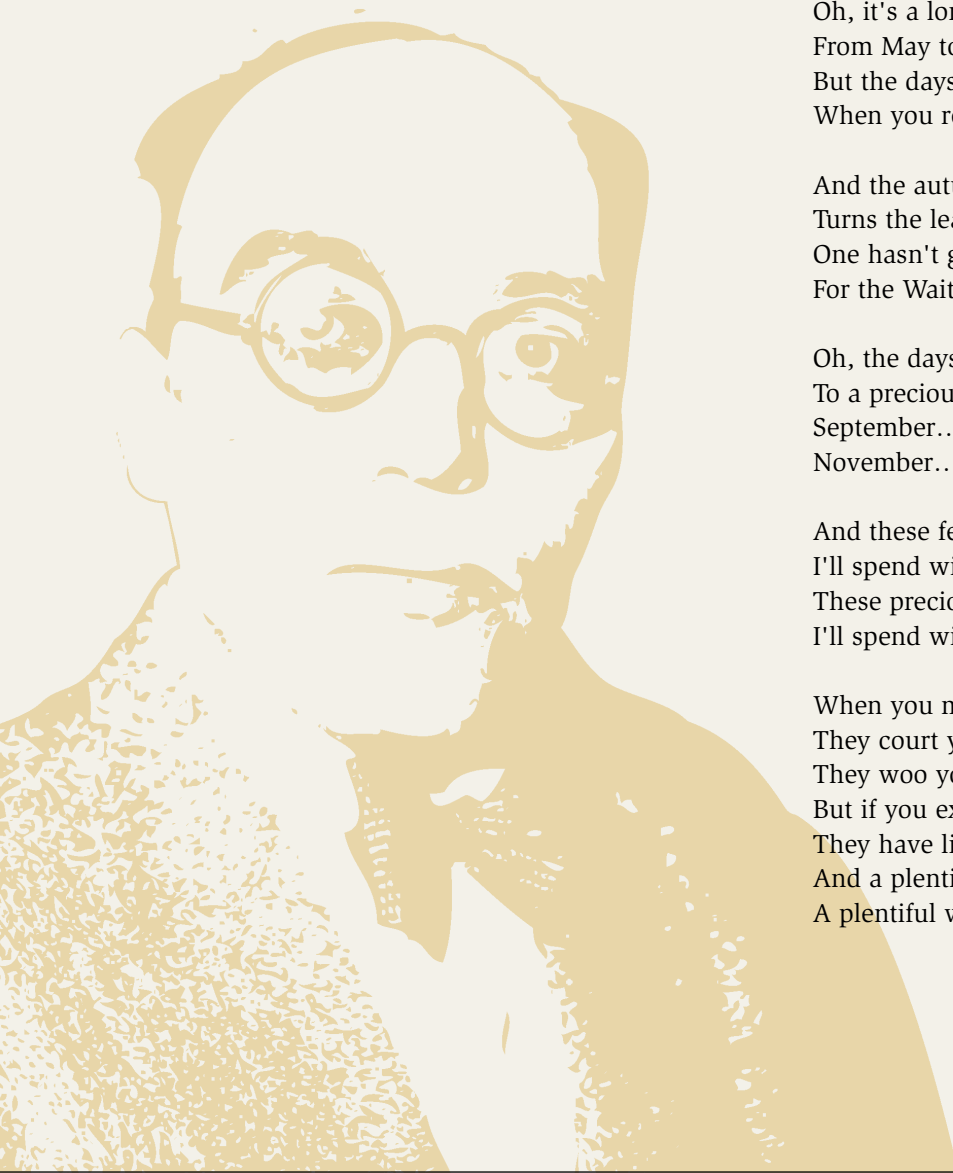
Jenny made her mind up at fifty-one:
She would write her memoirs before she was done.
The very day her book was published, history relates,
There were wives who shot their husbands
In some thirty-three states!

*Poor Jenny! Bright as a penny!
Her equal would be hard to find.
She could give cards and spade-ies to many other ladies,
But she would make up her mind.*

Jenny made her mind up at seventy-five:
She would live to be the oldest woman alive.
But gin and rum and destiny play funny tricks,
And poor Jenny kicked the bucket at seventy-six.

Jenny points a moral
With which we cannot quarrel.
Makes a lot of common sense!
Jenny and her saga
Prove that you are gaga
If you don't keep sitting on the fence.

Jenny and her story point the way to glory
To all man and womankind.
Anyone with vision comes to this decision:
Don't make up...You shouldn't make up...
You mustn't make up...Oh, never make up...
Anyone with vision comes to this decision:
Don't make up your mind!

September Song

Maxwell Anderson & Kurt Weill

From: Knickerbocker Holiday (1938)

Oh, it's a long, long while
From May to December,
But the days grow short
When you reach September.

And the autumn weather
Turns the leaves to flame...
One hasn't got time
For the Waiting Game.

Oh, the days dwindle down
To a precious few –
September...
November...

And these few precious days
I'll spend with you!
These precious days
I'll spend with you!

When you meet with the young men early in spring,
They court you in song and rhyme.
They woo you with words and a clover ring.
But if you examine the goods they bring,
They have little to offer but the songs they sing
And a plentiful waste of time of day,
A plentiful waste of time.

I'm a Stranger Here Myself

Ogden Nash & Kurt Weill

From: One Touch of Venus (1943)

Tell me, is love still a popular suggestion,
Or merely an obsolete art?
Forgive me for asking
This simple question:
I'm unfamiliar with his heart,
I am a stranger here myself.

Why is it wrong to murmur, "I adore him!"
When it's shamefully obvious I do?
Does love embarrass him or does it bore him?
I'm only waiting for my cue,
I'm a stranger here myself.

I dream of a day, of a gay warm day,
With my fate between his hands.
Have I missed the path?
Have I gone astray?
I ask and no one understands.

Love me, or leave me,
That seems to be the question;
I don't know the tactics to use,
But if he should offer a personal suggestion,
How could I possibly refuse,
When I'm a stranger here myself?

Please tell me,
Tell a stranger by curiosity goaded,
Is there really any danger
That love is now outmoded?
I'm interested especially
In knowing why you waste it...
True romance is so fleshly.
With what have you replaced it?
What is your latest foible?
Is Gin Rummy more exquisite?
Is skiing more enjoyable?
For heaven's sake, what is it?

I can't believe that love has lost its glamour,
That passion is really passé!
If gender is just a term in grammar,
How can I ever find my way,
Since I'm a stranger here myself?

How can he ignore my available condition?
Why these Victorian views?
You see here before you a woman with a mission;
I must discover the key to his ignition.
And then if he should make a diplomatic proposition,
How could I possibly refuse,
When I'm a stranger here myself?

שירה של אם גרמניה
ברטולט ברכט / הנס אייזלר
עברית: בני הנדל
שודר בתוכנית הרדיו "אוסטריה
החופשית" של בנות הברית (1943)

הוי בְּנִי, לָךְ זוג מְגָפִים
וְחֻלְצָה שֶׁל בֶּד חוּם קְנִיתִי.
לוֹ יַדְעֵתִי אֶת שְׁהִיּוֹם אֲנִי יוֹדַעַת
בוּ בַיּוֹם אֶת עֲצָמִי אֲזוּ תִלִּיתִי.

וּלְעֵת רְאִיתִיךָ, בְּנִי,
אֶל מוֹל הִיטְלֵר זֹקֵף אֶת הַיָּד,
לֹא יַדְעֵתִי כִּי יָד מְנִהֵגָה
רְאוּי כִּי תִבּוֹל מִיָּד.

וּבַיּוֹם אֲשֶׁר בוּ רְאִיתִיךָ
בְּסָף אַחַר הִיטְלֵר צוֹעֵד,
לֹא יַדְעֵתִי כִּי כָל הַהוֹלֵךְ
לֹא יָשׁוּב לְעוֹלָם וָעֵד.

לֹא מְחִיתִי כְּאֲשֶׁר רְאִיתִי
הַחֻלְצָה הַחוֹמָה עַל כְּתֻפֵּיךָ.
לֹא יַדְעֵתִי אֶת שְׁהִיּוֹם אֲנִי יוֹדַעַת:

הִיא הָיְתָה בְּד תִּכְרִיכִיךָ.

**Lied einer
deutschen Mutter**
**Bertold Brecht
und Hanns Eisler (1943)**

Mein Sohn, ich hab dir die Stiefel
Und das braune Hemd geschenkt:
Doch hätt ich gewußt, was ich heute weiß,
Hätt ich lieber mich aufgehängt.

Mein Sohn, als ich deine Hand sah
Erhoben zum Hitlergruß,
Wußte ich nicht, daß dem, der ihn grüßet
Die Hand verdorren muß.

Mein Sohn, und ich sah dich marschieren
Hinter dem Hitler her,
Und wußte nicht, daß, wer mit ihm auszieht
Zurück kommt er nimmermehr.

Sah das braune Hemd dich tragen
Habe mich nicht dagegen gestemmt.
Denn ich wußte nicht, was ich heut weiß:

Es war dein Totenhemd.

איני אוהבת אותך

מוריס מגר / קורט וייל / עברית : בני הנדל
מחזור שירי קברט (1934)

הִסַר אֶת יָדְךָ, אֵינִי אוֹהֶבֶת אוֹתְךָ,
אֶתְּךָ, כְּדַבְּרְךָ, רַק יָדִיד לִי יָקָר.
יָרוּוּ אַחֲרוֹת לְטוֹיִפֵי כַף יָדְךָ
וּדְבַשׁ זֶה הִפָּה שְׁנַרְדָּם עַל הַכֶּר.

כְּשֶׁעָרַב יוֹרֵד, אֶל תְּרֻבָּה בְּשִׁיחָה
אֵינְטִימִית, בְּקוֹל לְחוּשׁ, חֵם וְרָךְ.
וּבְעֵקֶר אֶל תְּגִישׁ לִי אֶת מִמְחַטְתְּךָ.
סְפוּגָה הִיא בְּבִשָׁם אֶהוֹב לִי כָּל כֶּךָ.

גְּלָה מִי כְּבִשְׁתַּי - אֵינִי אוֹהֶבֶת אוֹתְךָ -
וּמָה בְּעֵבִוְרְךָ הָיָה רָגַע רוֹמָנְטִי.
אֵינִי אוֹהֶבֶת אוֹתְךָ.
הֲהִיְתָה הִיא טוֹבָה, עוֹרְרָה כְּעֵסָה?
וּבְשִׁעַת דְּבוּרְךָ... אֶל תִּהְיֶה שְׂרָמָנְטִי.
אֵינִי אוֹהֶבֶת אוֹתְךָ.

לֹא תִרְאֵנִי בּוֹכָה, לֹא תִשְׁמַע אֲנִיךָ,
זֶה הָיָה רַק חֵלוֹם, אֶךְ שְׁעַת מְשׁוּגָה,
כְּשֶׁעֵינֶיךָ בּוֹרְקוֹת אֲנִי כֹה שְׂמֵחָה,
אֵינִי מִתְחַרְטֵת וְאֵין בִּי תוֹגָה.

לִי דֵי וְהוֹתֵר לְשִׁמְעֵי צְחוּקְךָ,
לִי דֵי לְרֹאוֹתְךָ מִחִיָּה וּמְאֻשָּׁר.
סְפֹר לִי כִּיצַד שָׁבַתְּךָ אֶת לִבְךָ.
אָמַר לִי גַם מָה שְׁלוֹמֵר אֵי אֶפְשָׁר.

לֹא, עֲדִיף כִּי תִשְׁתַּקֵּי. אֲנִי עַל בְּרַכִּי.
הָאֵשׁ כָּבַד כְּבַתְּךָ, הַשְׁעָר נִסְגָּר.
אֵינִי אוֹהֶבֶת אוֹתְךָ.
דַּבֵּר אֶל תְּדַרְשׁ... אֵלָה רַק דְּמַעוֹתֶי.
אֵינִי אוֹהֶבֶת אוֹתְךָ,
אֵינִי אוֹהֶבֶת אוֹתְךָ, הוּ יָקָר.

הִסַר אֶת יָדְךָ, אֵינִי אוֹהֶבֶת אוֹתְךָ,
אֵינִי אוֹהֶבֶת אוֹתְךָ...

Je ne T'aime Pas

Maurice Magre et Kurt Weill

Cycle des Chansons Cabaretistiques (1934)

Retire ta main, je ne t'aime pas,
Car tu l'as voulu, tu n'es qu'une amie.
Pour d'autres sont faits le creux de tes bras
Et ton cher baiser, ta tête endormie.

Ne me parle pas, lorsque c'est le soir,
Trop intimement, à voix basse mêm',
Ne me donne pas surtout ton mouchoir
Il renferme trop le parfum que j'aim'.

Dis-moi tes amours, je ne t'aime pas,
Quelle heure te fut la plus enivrant'.
Je ne t'aime pas
Et s'il t'aimait bien, ou s'il fut ingrat'
En me le disant, ne sois pas charmant;
Je ne t'aime pas...

Je n'ai pas pleuré, je n'ai pas souffert,
Ce n'était qu'un rêve et qu'une folie.
Il me suffira que tes yeux soient clairs,
Sans regret du soir, ni mélancolie.

Il me suffira de voir ton bonheur,
Il me suffira de voir ton sourire.
Conte-moi comment il a pris ton coeur
Et même dis-moi ce qu'on ne peut dire

Non, tais-toi plutôt. Je suis à genoux.
Le feu s'est éteint, la porte est fermée...
Je ne t'aime pas.
Ne demande rien, je pleure. C'est tout.
Je ne t'aime pas,
Je ne t'aime pas, ma bien-aimée.

Retire ta main, je ne t'aime pas,
Je ne t'aime pas...

שירה של ג'ני

ברטולט ברכת וקורט וייל
עברית: דן אלמגור
מתוך: אופרה בגרוש (1928)

אתם אדונים, הרואים איך אני
רצפות על ארבע מקרצפת,
אולי זרקתם לי פעם אסימון משפף
בנמל מזוהם, במלון מטנף
ואינכם יודעים עם מי יש לכם עסק.
לא, אינכם יודעים עם מי יש לכם עסק...

פעם בחצות תשמעו קול ענות
מה קרה? תצווחו שם ועוד איך,
ותראוני מקרצפת ומחיקת
ותאמרו: מה זה? מה יש כאן לחיה?
וספינה עם גלגלת,
על ששים תותחיה,
תעגן אז בחוף.

אתם, אדונים האומרים: הי, מהרי!
הי, סדרי ת'מיטות! אין זמן פה!
ועושים לי טובה כשנותנים נדבה.
תוך סדור המטות עוד אספר גלגולות,
במהרה שום איש כבר לא ישן פה;
הלילה איש כבר לא ישן פה.
כי בחצות עוד ירעימו פצצות,
יצווחו: מי יורה שם מרחוק?
ותראוני בחלון צופה, צוחקת.
ותאמרו: חצפה. מצאה לה זמן לצחק!
וספינה עם גלגלת,
על ששים תותחיה,
אז תפגיז את העיר.

תמחקו, אדונים, את הצחוק מן הפנים,
ותראו איך העיר מתמוטטת.
ובתים למאות יהרסו עד היסוד.

טנגו דואט

ברטולט ברכת וקורט וייל
עברית: דן אלמגור
מתוך: אופרה בגרוש (1928)

היו ימים מזמן לפני שנים:
חיינו אז יחדו אני והיא.
חיינו אז בשפע כלכלי,
מהגוף שלה ומהראש שלי -
אפשר אחרת אבל גם כן לא רע.
וכשהופיע מחזר לשכב אתה,
אני זחלתי בנימוס מן המטה
ולא הפרעתי לבחור עד שגמר.
וכששלים שאלתי "טוב, מתי מחר?"
חצי שנה בלינו בנעימים
בבית זונות, ממש כמו זוג יונים.

היו ימים והם לא יחזרו
חיינו אז יחדו אני והוא.
וכשבזבז את כל הכנסתי
אז הוא פשוט משכן את כתנתי.
נו טוב, כתנת... אפשר גם בלי!
אני רתחתי אז כלי (כזאת אני)
וגם אמרתי לו ישר בפנים.
והוא ענה לי אז ישר בפנים...
שכבתי חדש עם שברים מסכנים.
חצי שנה בלינו בנעימים
בבית זונות ממש כמו זוג יונים.

ורק זה המלון יעמד על תלו.
תשאלו: למה הוא עומד עוד?
בזכות מי דוקא הוא עומד עוד?

ליל ירד ואתם כל העת תתפלאו:
מי נמצא בו? מי שם גר?
אז תראו אותי פוסעת אל הבקר,
מגנדרת, עם סרט בשער.
וספינה עם גלגלת
על ששים תותחיה
אז תקרא לי: הייד!

והבקר עלה ונוסעי הספינה
כצללים יפשוטו בכפר כאן.
אוסרים בכבלים את כלכם, הנבלים,
מביאים לפני, שואלים אז:
מתי להרג אותם: מיד, או אחר כך?
שואלים אותי: מיד, או אחר כך?

השמש תצליף, ושקט הרציף.
מרחוק ידנדן הפעמון...
לא אעירי להם מבט. רק אומר:
מיד.

וראשים אז יפלו:
הופלה!
וספינה עם גלגלת
נעלמת באפק
ואתה גם אני.

הבלדה על אשת החייל הגרמני (1943)

ברטולט ברכט וקורט וייל
עברית: דן אלמגור

מה שלח החייל הגרמני
לאשתו מן העיר פּרָג?
שלח לה מפּרָג נעלי פּרוּה ומכתב אהבה!
נעלי פּרוּה -
זאת קבלה מפּרָג החכיבה.

מה שלח החייל הגרמני
מורשה? מה הוא שלח?
מורשה היא חלצה קבלה, ממלמלה,
רקומה בלה.
זאת קבלה מורשה הכבושה.

ומה קבלה אשת החייל
מתרבות עיר רוטרדם?
נשיקות של גיל ואתן מעיל.
אין ספק, מעיל זה דבר מועיל!
זאת קבלה כשי מרוטרדם.

ומה קבלה אשת החייל הגרמני
מבעלה מאוסלו?
כובעון חמוד ומהדר!
איזה שיק וחן! כמה מגנדר!
זאת קבלה מאוסלו השקטה.

ומה קבלה אשת החייל
מבריסל הרמוסה?
טבעת חן עם יהלום
איזה יהלום!!! ודרישת שלום
זאת קבלה הגברת מבריסל.

ומה שלח החייל הגרמני
לאשתו מן העיר פּריס?
שמלונית שקופה ונרדרדה.
כמה נחמדה, כמה ונרדרדה,
לאשתו שלח הוא מפּריס.

ומה קבלה אשת החייל הגרמני
מן הכפר הירק אושוויץ?
קפסא קטנה עם פתוחי שנהב,
פתוחי שנהב ושני זהב,
זאת קבלה כסובגניר מאושוויץ.

ומה קבלה אשת החייל
מה קבלה מסטלינגרד?
משם קבלה צעיף פשוט
צעיף שחור של אלמנות.
זאת שלחו רעיו מסטאלין, סטלינגרד.

בזמן שהוא אשר מזמן עבר,
היא לא היתה אף פעם עצובה.
שכבנו אז הרבה לאור היום,
כי בלילות עבדה מבלי לנשם.
זה טוב בלילה, אך גם ביום לא רע.
גם כשהריתי לו המשכנו עוד לשכב,
אבל במקום שהוא עלי, אני עליו:
אני נזהרתי לא למעך את העבר.
אך כשנולד הילד, הוא אותו קבר.
ךך תם הזמן בו גרנו בנעימים
בבית זונות, ממש כזוג יונים.

מוסיקה מדור לדור קונצרטים לכל המשפחה / עונה שלישית

הקאמרטה הישראלית ירושלים
מנהל מוסיקלי: אבנר בירון

שירים מן המסך, הצג והבימה

רפי קדישזון מנצח / מקהלת הילדים מורן, מנהלת מוסיקלית: נעמי פארן

האם ראיתם פעם הצגה או סרט ללא מוסיקה? בקונצרט זה יוסבר כיצד המוסיקה משרתת את התמונה הבימתית והקולנועית ותורמת לפיתוח העלילה ולהבנתה. רפי קדישזון, מטובי המלחינים והמעבדים בארץ, ידגים זאת באמצעות קטעים מוסיקליים ושירים מתוך "צלילי המוסיקה", "מרי פופינס", "עוץ לי גוץ לי", "אולי תרדו שם" ועוד, בהשתתפות מקהלת הילדים מורן מבית יצחק.

תכנית שכולה קלאסיקות של יצירה מוסיקלית לילדים!

ירושלים / אולם ימקא יום ג', 4.6.13 בשעה 17:30
אשקלון / מרכז הכנסים הבינלאומי יום ה' 6.6.13 בשעה 17:30
תל אביב / מוזיאון תל אביב לאמנות יום ב', 10.6.13 בשעה 17:30

לפרטים ורכישה: 1-700-55-2000 א'-ה' בין השעות 09:00-17:00 / www.jcamerata.com

סורביה ג'וני

ברטולט ברכט וקורט וייל
עברית: דן אלמגור
מתוך: סוף טוב (1929)

נערה צעירה הייתי,
כשהגעתי מבורמה לכאן,
ואמרת לי ללכת אחריה,
לא אמרת לי רק לאן.
"וממה נתפרנס", שאלתי
"ובמה אתה עובד, בן אדם?"
אז אמרת, "פועל במסלת ברזל".
ובכלל לא הזכרת ת'ים.

דברת די, ג'וני,
שקרת די, ג'וני,

רמית אותי, ג'וני. כעבר שעה
שנאתי אותך ג'וני!

כי צחקת ממני, ג'וני!

ושתוציא כבר ת'מקטרת מן הפה, בן זונה.

פזמון חוזר: סורביה ג'וני,

איך פגעת בי, איך?!

סורביה ג'וני,

אלהים, אני אוהבת אותך כל כך!

סורביה ג'וני,

שוב אבכה בגלך!

לך אין לב, ג'וני,

אך לבי הוא שלך!

בתחלה עוד ידענו אשר,

חיוכים של שמחה וחס,

אך מאז שהפלגנו יחד שנינו,

נעלמה השמחה פתאום!

בנהר הפנג'אב אז שטנו,

אל הים מפליגים ובאים,

ופתאום התבוננתי בתוך הראי

ונראיתי שם בת ארבעים!

קפה ביל בבילבאו

ברטולט ברכט וקורט וייל
עברית: אהוד מנור
מתוך: סוף טוב (1929)

קפה ביל בבילבאו -

הוא היה הכי יפה מים עד ים!

קבלת שם בדולר טרח וענג,

ואת כל הטוב שבועולם.

שם היה תמיד כל כך עליז וחס,

אך לא כלם הודו שזה לטעמם,

הויסקי צחק מן הנשמה

ועשב צמח מן הבמה.

מן הגג ירח אור שלח,

הפסנתר היה שם הדבר הכי, הכי משלם.

ג'ו, בוא ונגן לי שיר נשפח...

ירח בבילבאו לאוהבים נגר,

ירח בבילבאו שט בעשן סיגר,

ירח בבילבאו הוא לי עד יום מותי,

ירח בבילבאו הוא לא אכזב אותי.

וגם אם לא תספיקו, זה היה ירח

שאין שני לו בעולם.

קפה ביל בבילבאו -

הוא עכשו רק בית קפה מודרני סתם!

עם סודה ועם גלידה, כמו היטר,

כמו בכל מקום שבועולם.

בשבילי קפה כזה כבר לא קיים,

עכשו כלם אומרים שזה לטעמם,

הויסקי לא צוחק מן הנשמה

ועשב לא עולה מן הבמה,

על הגג ירח לא מנח

והמוסיקה שמנגנים שם - זאת בושה איומה.

ג'ו, בוא ונגן לי שיר נשפח...

ירח בבילבאו ....

לא אהבה, ג'וני,

רצית כסף, ג'וני,

ופיה חסם ג'וני

לשקר נשבע!

רצית הכל, ג'וני!

ואני נתתי לך עוד, ג'וני!

ושתוציא כבר ת'מקטרת מן הפה, בן זונה.

פזמון חוזר: סורביה ג'וני...

בתחלה עוד בכלל לא תפסתי

מהיכן בא שמך המוזר,

אך לארץ החוף מול הטילת

שם היית פרצוף מפר!

ממטת המלון כל בקר

האזנתי לרחש הגל,

אך אתה בלי מלה וללא שלום,

מסתלק לספינה בנמל.

לך אין לב, ג'וני,

אתה סמרטוט, ג'וני,

כך מסתלק ג'וני ללא סבה?

אני אוהבת אותך, ג'וני,

כמו אז בהתחלה, ג'וני,

ושתוציא כבר ת'מקטרת מן הפה, בן זונה.

פזמון חוזר: סורביה ג'וני...

Moon of Alabama

SEASON 29 2012
2013

Yaniv Dinur conductor (Israel)

Keren Hadar soprano (Israel)

Matan Dagan violin (Israel)

- **Igor Stravinsky** (1882-1971) Pastorale
- **Igor Stravinsky** Septet
- **Kurt Weill** (1900 - 1950)
Five songs arranged by Benny Nagari:
  - Moon of Alabama (Lyrics: Bertolt Brecht)
  - Lost in the Stars (Lyrics: Maxwell Anderson)
  - The Saga of Jenny (Lyrics: Ira Gershwin)
  - September Song (Lyrics: Maxwell Anderson)
  - I'm a Stranger Here Myself (Lyrics: Ogden Nash)
- Intermission
- **Hanns Eisler** (1898-1962)
Das Lied einer deutschen Mutter
(A German Mother's Song) Lyrics: Bertolt Brecht
- **Kurt Weill** Je ne t'aime pas
(I don't Love You) Lyrics: Maurice Magre
- **Kurt Weill** 3rd movement from Concerto
for violin and wind orchestra
- **Kurt Weill** Five songs in Hebrew Translation,
Lyrics by Bertolt Brecht, arranged by Benny Nagari
and sung in Hebrew:
  - Pirate Jenny
  - Tango Ballad
  - Ballad Of The Soldier's Wife
  - Surabaya Jonny
  - The Bilbao Song

Karmiel / Performing Arts Center
Monday, April 22 2013 at 20:30

Ariel / Performing Arts Center
Thursday, April 25 2013 at 20:00

Tel Aviv / Tel Aviv Museum of Art
Saturday, April 27 2013 at 21:00

Ganne Tikva / Stage Arts Center
Monday, April 29 2013 at 20:30

Jerusalem / Henry Crown Hall
Tuesday, April 30 2013 at 20:00

Program Notes: Benny Hendel **Design:** Hagit Maimon

The Israel Camerata Jerusalem

Music Director and Founder: **Avner Biron**

Composer in Residence: **Josef Bardanashvili**

The musicians

*principal player **assistant principal

1st Violin

Arnold Kobiliansky*
Natalie Sher*
Carmela Leiman**
Michael Boyaner
Pavel Galaganov
Sophia Kirsanova
Roman Yusupov

2nd Violin

Étienne Meneri*
Eduard Reznik**
Michael Kontsevich
Zina Levin
Keren Lipker

Viola

Michael Plaskov*
Doron Alperin
Boris Rimmer
Andrei Shapelnikov
Michael Yavker

Cello

Yefim Eisenstadt*
Marina Katz*
Zvi Orleansky*
Alexander Sinelnikov**

Bass

Dmitri Rozenzweig*
Genadi Litvin

Flute

Esti Rofé*

Oboe

Muki Zohar*
Ori Meiraz

Bassoon

Mauricio Paez*
Kristijonas Grigas

French Horn

Alon Reuven*
Adrian Aroyo Solis

Trumpet

Marat Gurevich

Guest concertmaster: Matan Dagan

Guest musicians: Avner Geiger, flute; Ilan Schul, Semion Ositiansky, clarinet; Yuval Shapira/Ram Oren, trumpet; Nitzan Ein Habar, saxophone, Yoni Farhi, piano; Karen Phenpimon-Zehavi, timpani

Board of Directors and Members of Association

*Member of the board

Prof. Ruth Arnon*, Chairman
Jacob Aizner*
Dr. Hanan Alon

Shimshon Arad
Prof. Avi Ben Basat
Robert Drake

Izaak Elron*
Eli Eyal
Prof. Menachem Fisch*

Prof. Benny Geiger*
Yair Green*
Prof. Moshe Hadani*
Prof. Uri Karshon

Nissim Levy
Baruch Shalev*
Moshe Vidman*
Sara Zelkind

Administration

General Manager: Ben-Zion Shira
Administrative Manager: Michael Kontsevich
Producer and Librarian: Abigail Sandler

Marketing Manager: Ittai Shickman
Sales: Dagan Feder
Stage Manager: Valery Aksyonov

Legal Advisor: Adv. Ami Folman
Accountant: Sarit Yitshaki

Office: 13 HaHagana St. (HaGiv'a HaTsarfatit) Jerusalem | Tel: +972-2-5020503 Fax: +972-2-5020504

Internet: www.jcamerata.com | Email: info@jcamerata.com

The Orchestra is supported by: The Ministry of Culture and Sport | The Municipality of Jerusalem
The Marc Rich Foundation | and by the generous support of various donors.

SEASON 29 2012
2013

THE ISRAEL CAMERATA JERUSALEM
MUSIC DIRECTOR: AVNER BIRON

MOON OF ALABAMA